

# Innostu! Innosta!

Ihmisten ääni, suhteiden sillat ja sosiokulttuurinen innostaminen



**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

Neljän tuulen seminaari III  
Yhteistyössä palvelua - asiakkaan parhaaksi  
27.9.2017

Susanna Leimio  
Seutukoordinaattori, YTM



Sosiaalialan osaamiskeskus  
Verso -liikelaitos

# CAVOK

*Parasta mahdollista lentosäätä etsimässä*





**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# Sisältö

1. Aito dialogi ja yhteisö
2. Yhteistyössä palvelua ihmisille?
3. Sosiaalipedagogiikka ja sosiokulttuurinen innostaminen
4. Ihmisten äänet ja suhteiden sillat



**PETE**

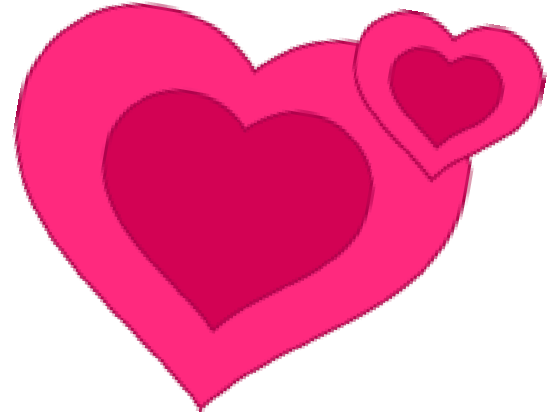
PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# 1. Aito dialogi ja yhteisö



**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ



- *Kuuntele toisia*
- *Ole kärsivällinen*
- *Puhu suoraan*
- *Viivytä oman kantasi lukkoon lyömistä*
- *Luota epäilyksiisi*
- *Ajattele hitaasti*
- *Ole valmis korjaamaan / muuttamaan käsityksiäsi*



PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# Dialogissa oleellista

- kuunteleminen ja kuulluksi tuleminen
- yhdessä ajattelu
- erilaisuus voimavarana (toiseus)
- moninäkökulmaisuus
- painopiste vuorokuuntelussa
- lopputulos kaikille usein täysin jotain uutta





# Aito dialogi

- Martin Buber (1878-1965): ”*Siellä missä ei ole jakamista, ei ole todellisuutta*”
  - Minä - Se -suhde
  - Minä - Sinä -suhde
- Elämää kaksoisminässä
- Individualismi ja kollektivismi tuhoavat dialogin aidon luonteen
- Aito vuorovaikutussuhde: Dialogi, solidaarisuus, avoimuus, uudistuminen ja samanaikainen integraatio sekä pysyvyys



# Aito yhteisö

- Yhteisesti jaetut tavoitteet ja kiinnostuksen kohteet ohjaavat sosiaalista toimintaa
  - Kyse ei ole kollektivismista, jossa yksilö on unohdettu
  - Persoonat ja subjektiiviset tunteet
- Päämääränä sosiaalisen järjestyksen luominen, jossa inhimillisen ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan syntyminen on mahdollista
- Edellyttää voimakasta ja syvää arvojen muutosta sekä sitoutumista
- Rakenne luo toimintaa vs. toiminta uusintaa rakenteita





**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

*Kokemukset*

*Tiedot, taidot ja osaaminen*

- Tiedon jalostumista ja jakamista
  - Oivalluksia
  - Innostumista
  - Uuden oppimista
- Asenteiden muokkausta
  - Suuntien löytämistä
  - Tekemisen meininkiä
    - Tekoja

*Hiljainen tieto*

*Asenteet*

**Repussa välineitä asiakkaiden  
kohtaamiseen ja palvelujen  
kehittämiseen!**

*Ammatillinen ja tieteellinen tieto  
sekä asiakastieto*



*Työntekijä*

*Asiakas*

Avun järjestäminen

Luottamuksen puute,  
 pärjäämisen pakko

Tunnistaminen ja  
puheeksiotto

Leimautuminen, itsetunto,  
 ”en ole avun arvoinen”,  
 ”ihmisjäte”

Asenteet

Häpeä, pelko, syyllisyys,  
 arvottomuus, oman arvon  
 tunto

KUNTOUTUMISEN POLKU

**YHTEISEN POLUN  
LÖYTÄMINEN:**

Yhteys, toivo,  
vertaisuus



**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# Tarve kehittää yhteistyötä rajapinnoilla



ei huolta

pieni huoli

tuntuva huoli

suuri huoli

## Mahdollisuuksien luominen

- Ehkäisevä päihdetyö
- Mielenterveyden edistäminen
- Pelihaittojen ehkäisy
- Perheiden turvallisuutta vahvistava toiminta

- Varhainen puuttuminen
- Puheeksiotto
- Motivoiva haastattelu
- Mini-interventio

## Riskitekijöiden ja haittojen ehkäisy

- Palvelupolut
- Ehkäisevä työ



**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

## 2. Yhteistyössä palvelua ihmisille



PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

*Hyvän palvelukokemuksen  
tuottaminen on meidän  
kaikkien vastuulla*



PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHK  
MIELENTERVEYS- JA PÄIH

## Siilojen johtaminen



Alkoholi-  
ongelma



Mielenterveys-  
ongelma



Ongelma-  
pelaaminen



Perhe- ja  
lähisuhde-  
väkivalta

Asiakkaan palvelutarve

Yhteistyö

Tytyväinen ja arjessa pärjäävä asiakas



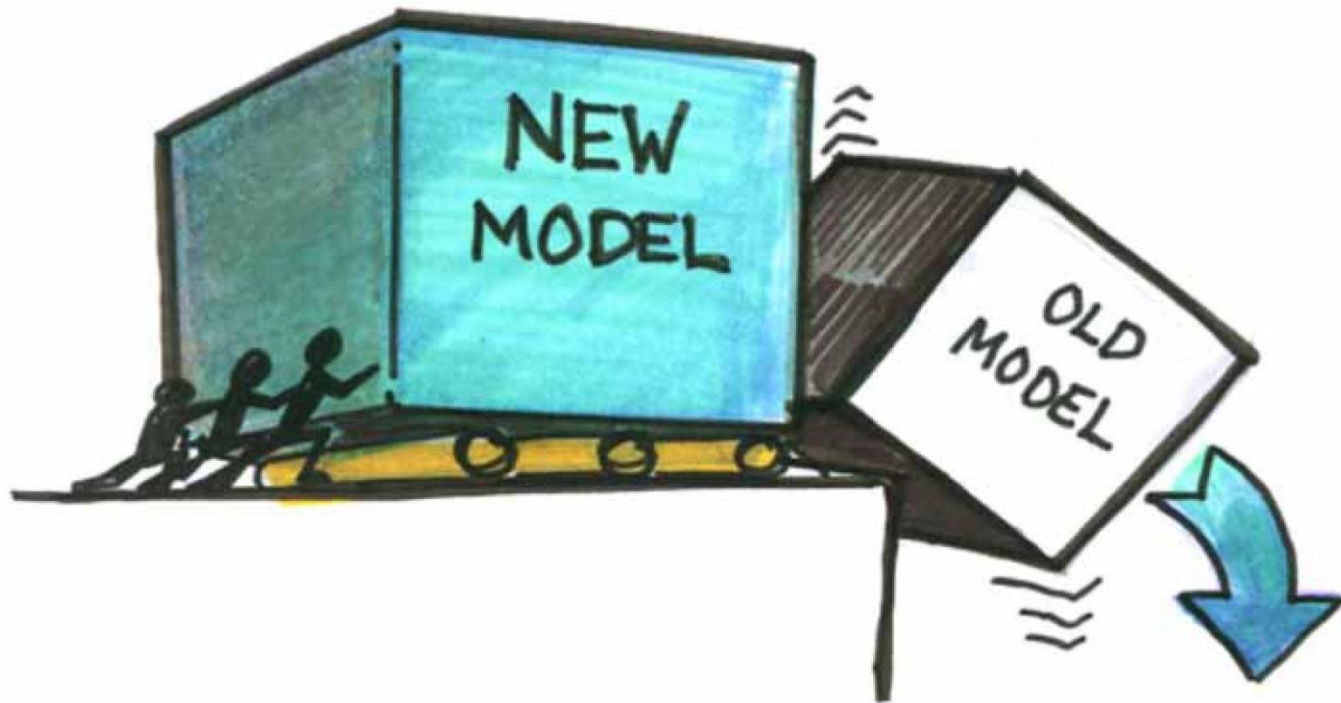


**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ



# Ammattilaisen kasvuprosessi?





**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# 3. Sosiaalipedagogiikka ja sosiokulttuurinen innostaminen



PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# Sosiaalipedagogiikka

- Tarkastelee ihmisen kasvua *sosiaalisena ilmiönä*
  - Prosessit, joissa ihminen kasvaa yhteisöjen ja yhteiskunnan jäseneksi
  - Kasvatus / pedagoginen toiminta, jolla kasvua tuetaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa
- Kasvua ja kasvatusta tapahtuu läpi elämän kaikilla elämän osa-alueilla



PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# *Keskeisiä teemoja*

- Täysipainoinen kansalaisuus
- Yksilöiden ja yhteisöjen omaehtoisen toimintakyvyn ja tasapainoisen yhteiselämän vahvistumisen edellytykset ja keinot
- Kasvun ja kasvatuksen näkökulma
- Yhteiskunnallinen eriarvoisuus, syrjimisen ja syrjäytymisen haasteet, niiden ennaltaehkäiseminen ja lievittäminen.



PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

- Sosiaalista kasvun tukemista
- Erityistä kasvatuksellista sosiaalista työtä
- Tavoitteena ihmisten
  - yhteiskunnallisen osallisuuden tukeminen
  - Yhteiskuntaan integroituminen
  - syrjäytymisen ehkäisy ja sen lievittäminen





PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# *Yhteiskunnallinen kriittisyys*

- Integraation lisäksi
- tavoitteena on emansipaatio eli
- vapautuminen elämää tukahduttavista, epätoivottavista käytännöistä ja rakenteista



PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# Sosiokulttuurinen innostaminen

- kannustaa ihmisiä havainnoimaan ympäristöään, luomaan siitä kriittisiä visioita ja muuttamaan sitä tarpeen mukaan.
- Työn tavoitteena on
  - olosuhteisiin vaikuttaminen
  - niiden laadullinen muutos ja
  - uusien toimintamallien löytäminen
- tähtää luovuuden vahvistamiseen, kommunikation edistämiseen ja ihmisten välisen tasavertaisen subjekti-subjektisuhteen kehittämiseen.



**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# *Innostamisen kulmakivet*

- **Todellisuuden tunteminen**
  - Liikkeelle siitä todellisuudesta, jossa ihmiset elävät
  - Ihmiset ja heidän tarinansa kohtaava dialogi
- **Tiedostaminen ja utopia paremmasta**
  - On tunnettava todellisuus, jossa on tarkoitus toimia tai jota on tarkoitus muuttaa
  - Tulkinta ja ymmärrys
- **Osallistuminen**
  - ei vain sivustaseuraajana tai vastaanottajana vaan toimintaan sitoutuneena toteuttajana
  - Vuorovaikutus

PYSYVÄT RAKENNUSAINEET	KYLMÄ MAAILMA	KUUMA MAAILMA
<b>Tekeminen</b>	Ulkoapäin tuotu, sopeuttava, lainattava, seuraamukseen vaikuttava puuhastelu tai aktiviteetti.	Yhteistyössä rakennettu, muutokseen tähtäävä, ainutkertainen prosessi.
<b>Osallistujat</b>	Toiminnan järjestäjät, subjekti-objekti	Kaikki osalliset, subjekti-subjekti
<b>Aika</b>	Valmiiksi määritelty, rajattu, ei jatkuva, lyhytkestoinen, ”vierailu”	Suhteessa tarpeisiin, pysyvyyteen tähtäävä
<b>Instituutio</b>	Pysyvä, suhteellisen muuttumaton ja jäykkä, ”toiminnan raamit ja toimijat täsmällisesti määriteltyjä”	Pysyvä mutta säädeltävä, ”päätös-vallan, vastuun ja asiantuntijuuden jakaminen uusien sosiaalisten verkostojen ja instituutioiden muodostamiseksi”
<b>Sosiaalinen suhde</b>	Passiivinen	Aktiivinen, vuorovaikutukseen ja laadultaan aitouteen pyrkivä
<b>Strategia</b>	Muutoksen perustana on yksimielisyyden saavuttaminen ja tiedon lisääminen, rakennettu suhteessa asiantuntijoiden näkemyksiin	Muutos edellyttää ymmärrystä, joka syntyy ristiriitojen ja erilaisten näkemysten kautta, rakennettu suhteessa osallistujien todellisuuteen
<b>Filosofia</b>	Käytäntö	Teorian ja käytännön vuoropuhelu, kokonaisvaltaisuus



**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# 4. Ihmisten äänet ja suhteiden sillat



SL2017



PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

*Aito dialogi*

*Jaettu asiantuntijuus*

*Osallisuus*





**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

- *Omaehtoinen toimintakyky*
- *Tasapainoisen yhteiselämän vahvistaminen*
- *Emansipaatio*



## Ammattilaisen kasvuprosessi

→ *tyytyväinen ja arjessa pärjäävä ihminen*

*Pedagoginen toiminta, jolla kasvua tuetaan*



PETE

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

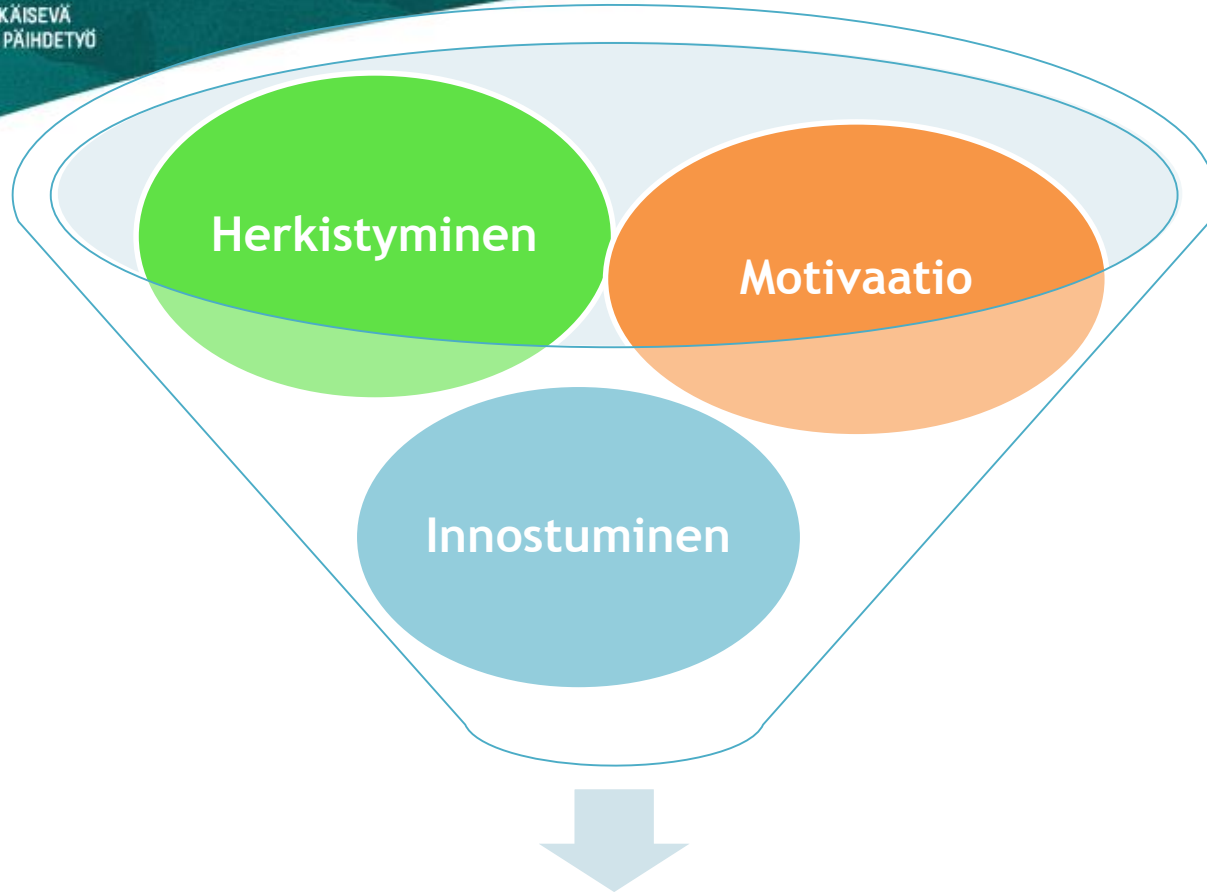
# *Yhteinen ei synny johtamatta*

- Yhteisön aktivointi ja innostaminen
- Yhteisesti nimetyt / sovitut
  - arvot
  - visio ja sen juurtuminen rakenteisiin
  - päämäärä ja tavoitteet
  - toimintatavat
- Jaettu asiantuntijuus
- **Sitoutuminen → tuottavuus**



**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ



*Sitoutuminen*

*Osallisuuden kokemus*

*Innostaminen*



**PETE**

PÄIJÄT-HÄMEEN EHKÄISEVÄ  
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

# ***SINUN KÄDENJÄLKESI?***



**Susanna Leimio**

<http://phekaisevatyo.pbworks.com>

<http://phturvallisuusverkosto.pbworks.com>

[www.facebook.com/phekaisevatyo](http://www.facebook.com/phekaisevatyo)

susanna.leimio@pPHYKY.FI

@SusannaLR

p. 044 729 7984